

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรรณิกา สารทิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

วันที่... 30 เดือน... กรกฎาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคามมุ่งมั่น ความตั้งใจของผู้วิจัย และได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นาวาเอกหญิง ดร.ชนพร แยมสุดา ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุนี พงศ์จตุรวิทย์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบความตรงและแก้ไขเครื่องมือวิจัย และให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกท่านที่ให้โอกาสและเอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมทุกท่านที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ รวมทั้งผู้มีพระคุณและญาติพี่น้องทุกคนที่ให้อำนาจกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่เวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

กรรณิกา สารทิศ

50910880: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: สมรรถนะ/ การเสริมสร้างพลังอำนาจ/ ภาวะสุขภาพ/ พยาบาลวิชาชีพ/ กุมารเวชกรรม

กรณีศึกษา สารทิศ: สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาล

ทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COMPETENCY OF PROFESSIONAL NURSES IN PEDIATRIC DEPARTMENT IN GENERAL HOSPITALS, NORTHEASTERN REGION)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อารีรัตน์ จำอยู่, D.S.N., วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, กศ.ด.,

156 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม เปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพ กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม และศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม จำนวน 128 คน ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มจากโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ภาวะสุขภาพ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน มีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .94, .93 และ .94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ภาวะสุขภาพ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม โดยรวมอยู่ในระดับสูง

2. พยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

3. ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .55, p = .00$)

ส่วนประสบการณ์การทำงานและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

4. ปัจจัยที่สามารถทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภาวะสุขภาพ โดยอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 30 ($Adjusted R^2 = .302$)

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับองค์กรพยาบาล เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อให้พยาบาลมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานในระดับที่สูงยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้านต่อไป

50910880: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: COMPETENCY/ EMPOWERMENT/ HEALTH STATUS/ PROFESSIONAL
NURSES/ PEDIATRIC DEPARTMENT

KANNIKA SARATHIS: COMPETENCY OF PROFESSIONAL NURSES IN
PEDIATRIC DEPARTMENT IN GENERAL HOSPITALS, NORTHEASTERN REGION.

ADVISORY COMMITTEE: AREERUT KHUMYU, D.S.N., WICHITPORN

LAUSUWANAGOON, Ed.D. 156 P. 2010.

The purposes of this research were to study the competency, work empowerment, and the health status of professional nurses in the pediatric department, to compare the competency of professional nurses with difference nursing experience, to ascertain the relationship between nursing experience, work empowerment and health status with the competency of professional nurses and to study the predicting factors of the competency of pediatric nurses. A total of 128 professional nurses in the pediatric department were randomly selected through cluster random sampling from selected hospitals in the north-eastern region. Research instruments included the questionnaires related to work empowerment, health status and competency of pediatric nurses. The Cronbach's Alpha co-efficient of reliability were .94, .93, and .94, respectively. The results were analyzed by using descriptive statistic, one way ANOVA, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression.

The research findings were as follows:

1. Professional nurses in the pediatric department had high level of work empowerment, health status, and competency.
2. Professional nurses in the pediatric department with different nursing experience had no significant difference of the competency ($p > .05$).
3. The health status had a significant, moderate, and positive relationship with the competency of professional nurses in the pediatric department ($r = .55, p = .00$). However, nursing experience and work empowerment had no significant relationship with the competency of professional nurses.

4. A factor significantly predicted competency of professional nurses in pediatric department was health status. The health status was accounted for 30 percent of the variance of competency (*Adjusted R*² = .302).

The findings of this study are the basis information for nursing organization to improve nurses' competency to a higher level.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเกี่ยวกับการพยาบาลเด็ก (อายุ 1 เดือน ถึง 15 ปี)	16
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน (Competencies)	18
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน	34
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ	48
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	58
ประชากร	58
กลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	63
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิจัย	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	69
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก	108
ภาคผนวก ข	115
ภาคผนวก ค	123
ภาคผนวก ง	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสุ่มโรงพยาบาลทั่วไป และจำนวนกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59
2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	65
3	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรมในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานใน ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ และประสบการณ์การทำงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ในแผนกกุมารเวชกรรม ($n=128$)	71
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ($n=128$)	73
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ($n=128$)	73
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ($n=128$)	74
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ($n=128$)	75
8	ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรมที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ($n=128$)	76
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ภาวะสุขภาพกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($n=128$)	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($n=128$).....	78

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	14
2 ความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างพลังอำนาจในองค์การของ คานเตอร์	40